

สภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล

นางสาวบำเพ็ญ ไมตรีโสภณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974 - 568 - 948 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013837

I10300284

STATUS, NEEDS AND PROBLEMS CONCERNING THE
UTILIZATION OF INSTRUCTIONAL MEDIA OF TEACHERS
IN SUB-DISTRICT SECONDARY SCHOOLS

Miss Bampen Maitreesophon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio - Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974 - 568 - 948 -3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพ ความต้องการ และปัญหา เกี่ยวกับการใช้สื่อ
การสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล

โดย

นางสาวบำเพ็ญ ไมตรีโสภณ

ภาควิชา

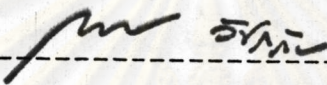
โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ

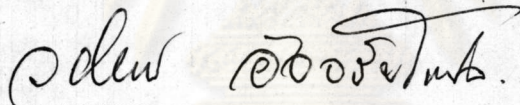
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปรัชญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

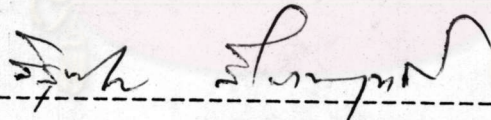
(ศาสตราจารย์ ดร. ปาวร วิชราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ✓

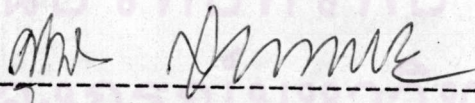
ประธานกรรมการ

(อ.ดร. วชิราพร อัจฉริยโกศล)

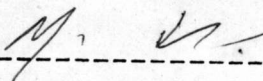
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภกร สุวรรณาศรัย)

กรรมการ

(อ.ดร. กิตานันท์ มลิทอง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ : สภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล (STATUS, NEEDS AND PROBLEMS CONCERNING THE
UTILIZATION OF INSTRUCTIONAL MEDIA OF TEACHERS IN SUB-DISTRICT SEC-
ONDARY SCHOOLS) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ . 92 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน
ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล

ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และส่วนใหญ่จบการศึกษา
ในระดับปริญญาตรี ครูในหมวดวิชาสังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ผลัดสื่อการสอนเอง ส่วนหมวด
อื่นๆ นั้นซื้อมาด้วยเงินงบประมาณ ในเรื่องของความต้องการ หมวดวิชาภาษาอังกฤษต้องการใช้บทบาท
สมมติ ภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูนและเครื่องเทปบันทึกเสียง หมวดภาษาไทยต้องการ เพลง เกม บัตรคำ
กระดานคำสำคัญ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ต้องการใช้การทดลอง วัสดุธรรมชาติ เครื่องฉายสไลด์ และเทป
บันทึกภาพ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ต้องการใช้การอภิปราย แบบเรียน และของตัวอย่าง หมวดวิชาสังคม -
ศึกษา ต้องการ การอภิปราย แบบเรียน เครื่องอัดสำเนาและเครื่องเทปบันทึกภาพ หมวดศิลปศึกษาและ
หมวดวิชาพลานามัย ต้องการ ใช้ การสาธิต แบบเรียน และของตัวอย่าง ส่วนหมวดวิชาการงาน ต้องการ
ใช้การสาธิต ของตัวอย่าง และแบบเรียน และทุกหมวดวิชาต้องการที่จะใช้บุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในท้องถิ่นและต้องการใช้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติด้วย

ในเรื่องของปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล มีปัญหา
มากในเรื่องของการขาดแคลนสื่อการสอน

ภาควิชา ..... ใสทัศนศึกษา
สาขาวิชา ..... ใสทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

BAMPEN MAITREESOPHON : STATUS,NEEDS AND PROBLEMS CONCERNING THE UTILIZATION OF INSTRUCTIONAL MEDIA OF TEACHERS IN SUB-DISTRICT SECONDARY SCHOOLS.THESIS ADVISOR :ASSISTANT PROFESSOR VIROON LEELA-PRUTE,92 PAGES.

This study was to determine status,needs and problems concerning the utilization of instructional media of teachers in sub-district secondary schools.

The results of this research revealed that the teachers were predominantly female and hold bachelor degree.The teachers of Social subject,English subject and Thai subject produced instructional media by themselves but the others purchased from the budget.English subject needed roleplaying,drawing,cartoon and tape recording.Thai subject needed song,game,word card and flannel board.Science subject needed experiment,natural material,slide and video projector.Mathematics subject needed discussion,textbook and specimen.Social subject needed discussion ,textbook,duplicator and video tape recorder. Art subject and Physical Education subject needed demonstration,textbook and specimen.Work-Profession subject needed demonstration,textbook,and specimen. All subjects needed local experts and natural environment.

The teachers in sub-district secondary schools had many problems about lacking of the instructional media.

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

๘

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือจาก
คณาจารย์หลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนการวิจัย
อาจารย์ดอกเตอร์วชิราพร อัจฉริยโกศล ที่กรุณาช่วยตรวจ แก้ไขโครงร่างงาน
วิจัย ขอขอบพระคุณศึกษานิเทศก์ฝ่ายนวัตกรรมการสอนกรรมสภามัญศึกษา ที่
กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บาง
ส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา
 ณ ที่นี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนทางด้านการ
เงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฆ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1. บทนำ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
2. การศึกษาชั้นมูลฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดในการเลือกใช้สื่อการสอน	9
แนวคิดในการใช้สื่อการสอน	10
งานวิจัยภายในประเทศ	14
บทสรุปของการศึกษาชั้นมูลฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
3. การดำเนินการวิจัย	27
วิธีดำเนินการวิจัย	27
ตัวอย่างประชากร	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
การรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	31

สารบัญ

หน้า

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการทั่วไปที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน	37
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพและความต้องการด้านสื่อการสอน	39
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์สภาพและความต้องการด้าน การบริการสื่อการสอน	54
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน	56
5. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	58
สรุปผลการวิจัย	59
การอภิปรายผลการวิจัย	66
ข้อเสนอแนะ	74
เอกสารอ้างอิง	75
ภาคผนวก	82
ประวัติผู้วิจัย	92

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนครูจำแนกตามอายุ.....	34
ตารางที่ 2	จำนวนครูจำแนกตามระยะเวลาที่ทำการสอน.....	35
ตารางที่ 3	จำนวนครูจำแนกตามประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง กับงานด้านสื่อการสอน.....	36
ตารางที่ 4	สภาพของสื่อการสอนจำแนกตามหมวดวิชา.....	37
ตารางที่ 5	ค่าเฉลี่ยและอันดับของที่มาของสื่อการสอนจำแนกตามหมวดวิชา.....	38
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนประเภทบุคคล จำแนกตามหมวดวิชา.....	39
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ยและอันดับของความต้องการสื่อการสอน ประเภทบุคคล จำแนกตามหมวดวิชา.....	40
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนประเภทกิจกรรม จำแนกตามหมวดวิชา.....	41
ตารางที่ 9	ค่าเฉลี่ยและอันดับของความต้องการสื่อการสอนประเภท กิจกรรม จำแนกตามหมวดวิชา.....	42
ตารางที่ 10	จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนประเภทสภาพแวดล้อม จำแนกตามหมวดวิชา.....	44
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ยและอันดับของสื่อการสอนประเภทสภาพแวดล้อม จำแนกตามหมวดวิชา.....	45
ตารางที่ 12	จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนประเภทวัสดุ จำแนกตามหมวดวิชา.....	46
ตารางที่ 13	ค่าเฉลี่ยและอันดับของความต้องการสื่อการสอนประเภทวัสดุ จำแนกตามหมวดวิชา.....	48
ตารางที่ 14	จำนวนและร้อยละของสื่อการสอนประเภทเครื่องมือ จำแนกตามหมวดวิชา.....	50

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 15	ค่าเฉลี่ยและอันดับของความต้องการสื่อการสอน ประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ จำแนกตามหมวดวิชา	52
ตารางที่ 16	จำนวนและร้อยละของการให้บริการด้านสื่อการสอน จำแนกตามหมวดวิชา	54
ตารางที่ 17	ค่าเฉลี่ยและอันดับของความต้องการการบริการ ด้านสื่อการสอน จำแนกตามหมวดวิชา	55
ตารางที่ 18	ค่าเฉลี่ยและอันดับของปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน จำแนกตามหมวดวิชา	56

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย